

UMTEB - XVI International Scientific Research Congress

December 6-8, 2024 Adana, Turkiye

THE PROCEEDINGS BOOK

EDITORS

Prof. Dr. Yusuf KALENDER

Aslıhan ADA

All rights of this book belong to IKSAD. Without permission can't be duplicate or copied.

Authors are responsible both ethically and juridically

IKSAD Publications – 2024 ©

Issued: 20.12.2024

ISBN: 978-625-8254-62-4

Bu Kitabın Tüm Hakları IKSAD Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerden sorumludurlar.

IKSAD Yayınevi – 2024 ©

Yayın Tarihi: 20.12.2024

ISBN: 978-625-8254-62-4

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

UMTEB – XVI International Scientific Research Congress

DATE and PLACE

December 6-8, 2024 Adana, Türkiye

ORGANIZATION

IKSAD INSTITUTE

iksadinstitute.org

iksad.org.tr

iksadyayinevi.com

COORDINATOR

Gönül EDEŞLER

Aslıhan ADA

NUMBER of ACCEPTED PAPERS - 392

NUMBER of REJECTED PAPERS - 30

PARTICIPANTS COUNTRY

Türkiye-182, Albania-5, Algeria-31, Azerbaijan-1, Brazil-1, Bulgaria-1, Canada-1, Cyprus-1, Georgia-5, India-47, Indonesia-6, Iran-2, Italy-2, Kazakhstan-1, Kosovo-2, Malaysia-2, México-1, Morocco-25, Nigeria-37, Pakistan-14, Romania-9, Russia-1, Serbia-5, Ukraine-2, Uzbekistan-1, Vietnam-7

UMTEB – XVI International Scientific Research Congress

December 6-8, 2024 / Adana, Türkiye

(THE PROCEEDINGS BOOK)

<https://www.umteb.org/tr>

ORGANISING COMMITTEE

Dr. Manotar Tampubolon- Universitas Kristen Indonesia
Dr. Ethem İlhan ŞAHİN- Adana Alparslan Türkeş University
Dr. Wiwik Sri Widiarty- Universitas Kristen Indonesia
Dr. Lamiha ÖZTÜRK- Ankara Medipol University
Dr. Mahire ÖZÇALIK- Kırıkkale University
Dr. Rismen Sinambela- Universitas Kristen Indonesia
Dr. Hüseyin ERİŞ- Harran University
Dr. Hayri YILDIRIM- Dicle University

VETERAN PRESIDENTS

Prof. Dr. Ali GÜR - Rector of Gaziantep University
Prof. Dr. Mehmet Hakkı ALMA - Rector of Iğdır University
Prof. Nurlana ALİYEVA- Rector of Nakhcivan University
Prof. Dr. Harpreet Kaur - Principal- Mata Sundri College for Women, University Of Delhi
Prof. Dr. Bernadetha Nadeak- Universitas Kristen Indonesia
Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK - Tekirdag Namık Kemal University
Assist. Prof. Uzma Nadeem - Mata Sundri College for Women, University Of Delhi
Dr. Natela POPKHADZE - Tbilisi Research Center
Prof. Dr. Osman ERKMEN - Gaziantep University
Dr. Mustafa Latif EMEK - President of IKSAD Institute

Scientific Committee

Prof. Dr. Osman ERKMEN - İstanbul Arel University
Prof. Florian Mobo - Philippines Merchant Marine Academy
Prof. Dr. Pooja Jaggi- Mata Sundri College for Women, New Delhi
Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK - Tekirdag Namık Kemal University
Prof. Dr. Pranita Gaur- Mata Sundri College for Women, New Delhi
Assoc. Prof. Dr. Fatime Gül KOÇSOY- Fırat University
Assoc. Prof. Dr. Filiz YANGINLAR - Erzincan Binali Yıldırım University
Assoc. Prof. Dr. Mirna Fawaz - Beirut Arab University
Assoc. Prof. Dr. Mevlüt Albayrak - Atatürk University
Assoc. Prof. Dr. Tamer TURGUT - Atatürk University
Assoc. Prof. Dr. Recep ÖNAL - Giresun University
Assist Prof. Dr. Sercan YAVAN - Aydın Adnan Menderes University
Assist. Prof. Dr. Hayri YILDIRIM - Dicle University
Dr. Endri Raço- Polytechnic University of Tirana, Tirana, Albania
Dr. Cavit Polat - Iğdır University
Dr. Nihayet KOÇYİĞİT - Batman University
Dr. Zaini K. Saragih- Indonesia Defense University, Faculty of Military Medicine, Jakarta, Indonesia
Dr. Mustafa Latif Emek- President of the IKSAD Institute, Ankara, Türkiye

UMTEB - XVI International Scientific Research Congress

December 6-8, 2024 / Adana, Türkiye

CONGRESS PROGRAM

Zoom Meeting ID: 862 1528 3413

Zoom Passcode: 060708

**[https://us02web.zoom.us/j/86215283413?pwd=anYhJUP3KfsCMa
cnmqx7jjmjK0whhB.1](https://us02web.zoom.us/j/86215283413?pwd=anYhJUP3KfsCMa
cnmqx7jjmjK0whhB.1)**

Participant Countries (26):

Türkiye, Albania, Algeria, Azerbaijan, Brazil, Bulgaria, Canada, Cyprus, Georgia, India, Indonesia, Iran, Italy, Kazakhstan, Kosovo, Malaysia, México, Morocco, Nigeria, Pakistan, Romania, Russia, Serbia, Ukraine, Uzbekistan, Vietnam

07.12.2024 | SESSION-1 | HALL-1

Ankara Local Time: 10:00-12:00

Meeting ID: 862 1528 3413 / Zoom Passcode: 060708

HEAD OF SESSION: Okan SARIGÖZ

Authors	Affiliation	Presentation title
Fatma TEZEL ŞAHİN Şeyma Sultan BOZKURT	Gazi University İnönü University	THE VIEWS OF PRESCHOOL TEACHER CANDIDATES ON MOVEMENT DEVELOPMENT AND EDUCATION IN EARLY CHILDHOOD
Okan SARIGÖZ	Hatay Mustafa Kemal University	EXAMINATION OF TEACHER CANDIDATES' OPINIONS ABOUT VALUES AND VALUES EDUCATION
Okan SARIGÖZ	Hatay Mustafa Kemal University	THE INVESTIGATION OF TEACHERS' AWARENESS TOWARDS NATURAL DISASTERS
Memnune BURMAZ Celal Teyyar UĞURLU	Mustafa Kemal University	CROWDED CLASSES AS A CHALLENGING CONDITION: A CASE STUDY
İsmail YELPAZE	Kahramanmaraş Sütçü İmam University	COMPARISON OF DISTANCE AND FACE-TO-FACE EDUCATION STUDENTS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN READINESS FOR CHANGE AND ACADEMIC HOPELESSNESS
İsmail YELPAZE	Kahramanmaraş Sütçü İmam University	PREVIOUS GUIDANCE NEEDS AND GUIDANCE PLANS OF TEACHER CANDIDATES
Figen AKÇA	Bursa Uludag University	INVESTIGATION OF BULLYING TYPES ACCORDING TO SCHOOL LEVELS AND INTERVENTION METHODS WITH SHORT-TERM SOLUTION-FOCUSED APPROACH
Figen AKÇA	Bursa Uludag University	SUPERVISION PROCESS FOR PSYCHOLOGICAL COUNSELORS FROM THE PERSPECTIVE OF SHORT-TERM SOLUTION-ORIENTED APPROACH
Mustafa YILMAZ	Selcuk University	MODERN PERIOD COMMENTATOR AISHA ABDURRAHMAN AND HER METHOD OF INTERPRETING THE QURAN

(All speakers required to be connected to the session 10 min before the session starts)
Moderator is responsible for ensuring the smooth running of the presentation, managing the group discussion and dynamics.

Maka Mantskava Rodica Sturza Irakli Chkikvishvil Tamar Sanikidze Nana Momtselidze Aliona Ghendov-Moşanu	RHEOLOGICAL STUDIES OF CHOCOLATE (PILOT APPROACH)	679
Annisa Cikal Nusantara Annisatul Karimah Ahya Adi Septiani Cipto Leksono Nisfatul Lailiyah Faida Hapsari Ikhfa Fauziyatul Maula Dwi Mujaharoh	THE FUNCTION OF MASS COMMUNICATION IN LITERACY OF THE 2020 MUI FATWA ON PLASTIC SURGERY	680
Mohamed Yassine El Brouzi Oussama Zghari Mouloud Lamtai Ayoub Rezquaoui Abdelghafour El Hamzaoui Nada Fath Sofia Azirar Aboubaker El Hessni Abdelhalem Mesfioui	NEUROPROTECTIVE AND ANTIOXIDATIVE EFFECTS OF MELATONIN IN HEAVY METAL NEUROTOXICITY INDUCED BY INTRAHIPPOCAMPAL NICKEL ADMINISTRATION	681-682
Fatma TEZEL ŞAHİN Şeyma Sultan BOZKURT	THE VIEWS OF PRESCHOOL TEACHER CANDIDATES ON MOVEMENT DEVELOPMENT AND EDUCATION IN EARLY CHILDHOOD	683-699
Okan SARIGÖZ	EXAMINATION OF TEACHER CANDIDATES' OPINIONS ABOUT VALUES AND VALUES EDUCATION	700-708
Okan SARIGÖZ	THE INVESTIGATION OF TEACHERS' AWARENESS TOWARDS NATURAL DISASTERS	709-717
Memnune BURMAZ Celal Teyyar UĞURLU	CROWDED CLASSES AS A CHALLENGING CONDITION: A CASE STUDY	718-739
İsmail YELPAZE	COMPARISON OF DISTANCE AND FACE- TO-FACE EDUCATION STUDENTS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN READINESS FOR CHANGE AND ACADEMIC HOPELESSNESS	740-746
İsmail YELPAZE	PREVIOUS GUIDANCE NEEDS AND GUIDANCE PLANS OF TEACHER CANDIDATES	747-754
Figen AKÇA	INVESTIGATION OF BULLYING TYPES ACCORDING TO SCHOOL LEVELS AND INTERVENTION METHODS WITH SHORT- TERM SOLUTION-FOCUSED APPROACH	755-764

ÖĞRETMENLERİN DOĞAL AFETLERE YÖNELİK FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Okan SARIGÖZ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretimi
ORCID: 0000-0002-1616-9789

Özet

Doğal afetler, insanlık tarihinin en yıkıcı olayları arasında yer almakta olup toplumların ekonomik, sosyal ve çevresel yapıları üzerinde derin etkiler bırakmaktadır. Depremler, sel baskınları, heyelanlar, kuraklıklar ve benzeri olaylar, insanların yaşamını tehdit ederken, aynı zamanda toplumların dayanıklılıklarını ve duyarlılıklarını sınamaktadırlar. Afet bilincinin artırılması, sadece bireylerin değil, aynı zamanda toplumsal yapıların da güçlendirilmesi için mutlaka gereklidir. Etkili bir afet ve özellikle deprem eğitimi, depremlerden kaynaklanabilecek zararları azaltmak veya bu zararlardan korunmak için çok önemlidir. Bir deprem bölgesi olan Türkiye’de afet eğitimi konusunda birçok girişim hayata geçirilmiş olup, bu girişimler, bireylerin ve toplumun afetlere karşı bilinç düzeyini artırmayı ve risk azaltma stratejilerini yaygınlaştırmayı amaçlayan kapsamlı projelerle desteklenmektedir. Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin doğal afetlere özellikle de depremlere yönelik farkındalıklarını belirleyebilmektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 öğretim yılı Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında tezsiz yüksek yapmakta olan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmenlerin doğal afetlere özellikle de depremlere yönelik farkındalıklarını belirleyebilmek amacıyla araştırmacı tarafından 3 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu veri toplama aracı olarak geliştirilmiş ve araştırmada kullanılmıştır. Nitel olarak yürütülen araştırmada yöntem olarak olgubilim modeli kullanılmıştır. Araştırma sonunda, öğretmenlerin doğal afetlere özellikle de depremlere yönelik farkındalıklarının yüksek olduğu, son yaşanan depremlerden sonra farkındalıklarının daha da arttığı, hizmet içi eğitimlerle öğretmenlere doğal afet eğitimleri verilmesi gerektiği, ilkokullardan hatta okul öncesinden itibaren tüm öğrencilere doğal afetlere yönelik özellikle de depremlere yönelik eğitimlerin verilmesi gerektiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doğal afet, deprem, afet bilinci.

THE INVESTIGATION OF TEACHERS' AWARENESS TOWARDS NATURAL DISASTERS

Abstract

Natural disasters are among the most devastating events in human history and have profound effects on the economic, social and environmental structures of societies. Earthquakes, floods, landslides, droughts and similar events threaten people's lives while also testing the resilience and sensitivity of societies. Increasing disaster awareness is absolutely necessary not only for the strengthening of individuals but also for the strengthening of social structures. Effective disaster and especially earthquake education is very important for reducing the damages that may arise from earthquakes or for protecting from these damages. Many initiatives have been implemented in Turkey, which is an earthquake region, regarding disaster education, and these initiatives are supported by comprehensive projects aiming to increase the awareness of individuals and society against disasters and to disseminate risk reduction strategies. The aim of this research is to determine the awareness of teachers about natural disasters, especially earthquakes.

The study group consists of teachers who are doing their master's without thesis in the Department of Curriculum and Instruction at Hatay Mustafa Kemal University in the 2024-2025 academic year. In order to determine the awareness of teachers about natural disasters, especially earthquakes, a semi-structured interview form consisting of 3 questions was developed by the researcher as a data collection tool and used in the research. The phenomenological model was used as a method in the qualitative research. At the end of the research, it was concluded that teachers' awareness about natural disasters, especially earthquakes, was high, their awareness increased even more after the recent earthquakes, teachers should be given natural disaster training through in-service training, and all students should be given training about natural disasters, especially earthquakes, starting from primary school and even preschool.

Keywords: Natural disaster, earthquake, disaster awareness.

Giriş

Doğal afetler, insanlık tarihinin en yıkıcı olayları arasında yer almakta olup, toplumların ekonomik, sosyal ve çevresel yapıları üzerinde derin etkiler bırakmaktadır. Depremler, sel baskınları, heyelanlar, kuraklıklar ve benzeri olaylar, insan yaşamını tehdit ederken, aynı zamanda toplumların dayanıklılıklarını ve birliklerini de sınamaktadır. (UNISDR, 2015). Bu bağlam içerisinde doğal afet bilinci, bireylerin ve toplumların bu tür olaylara karşı hazırlıklı olabilmesi için gerekli bir unsur olarak öne çıkmaktadır (Adanalı vd., 2022). Doğal afet bilincinin geliştirilmesi, afet öncesinde, sırasında ve sonrasında gerekli önlemlerin alınmasını sağlayarak, kayıpların en aza indirilmesine katkıda bulunmaktadır (Muttarak & Lutz, 2014).

Afet bilincinin artırılması, sadece bireylerin değil, aynı zamanda toplumsal yapıların da güçlendirilmesi için gereklidir. Etkili bir afet ve deprem eğitimi, depremlerden kaynaklanabilecek zararları azaltmak veya bu zararlardan korunmak için önemli bir rol oynamaktadır (Aydın, 2010). Alexander (2013), doğal afetler hakkında bilgi sahibi olan bireylerin karşılaşılabilecekleri risklere karşı daha hazırlıklı olduklarını belirtmektedir. Petal (2007) ise erken yaşta afet bilinci kazandırılan bireylerin, yetişkinlik dönemlerinde afetlere karşı daha dirençli ve hazırlıklı olduklarını vurgulamaktadır. Bu bağlamda, okullarda, iş yerlerinde ve toplum merkezlerinde düzenlenecek bilinçlendirme faaliyetleri, toplumsal dayanışmanın artırılmasına ve afetlere karşı dayanıklılığın yükseltilmesine katkı sağlayacaktır (Eroğlu, 2023).

Afet bilincinin kazandırılmasında eğitim, bireylerin afetlere karşı farkındalıklarını artırmada temel bir araçtır. Eğitim programları, özellikle okullarda ve toplum temelli eğitim merkezlerinde, bireylerin afetler sırasında nasıl hareket etmeleri gerektiği, hangi önlemleri almaları gerektiği ve afet sonrası toparlanma süreçlerine nasıl katılım sağlayacakları gibi hayati bilgileri öğrenmelerine olanak tanımaktadır (Karancı & Aksit, 2020; Muttarak & Pothisiri, 2013; Mızrak, 2018).

Türkiye’de afet eğitimi konusunda çeşitli girişimler hayata geçirilmiş olup, bu girişimler, bireylerin ve toplumun afetlere karşı bilinç düzeyini artırmayı ve risk azaltma stratejilerini yaygınlaştırmayı amaçlayan kapsamlı projelerle desteklenmektedir. Yaşam boyu öğrenme yaklaşımına göre de öğrenciler yaşamla ilgili gereksinimlerde okuryazar olmalıdırlar (Sarıgöz, 2020). Bu kapsamda Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan protokol doğrultusunda ‘Okul Tabanlı Afet Eğitimi Projesi’ uygulamaya konulmuştur (Akçil vd., 2016). Bununla birlikte, Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü (KRDAE) çatısı altında faaliyet gösteren Afete Hazırlık Eğitim Birimi (AHEB), örgün eğitim programlarına ek olarak, farklı yaş gruplarındaki öğrenci ve yetişkinlere yönelik çok yönlü afet bilinci eğitimleri sunan bir okul dışı bilim eğitimi platformu olarak hizmet vermektedir (AHEB, 2009).

Bununla birlikte toplumda afet bilincinin artırılması, afet risklerinin azaltılması ve önlem alma konusunda davranış değişiklikleri sağlamak amacıyla 2021 yılı Türkiye'de Afet Eğitim Yılı olarak ilan edilmiştir (Özler, 2021; AFAD, 2021). Bu noktadan hareketle 2022 yılında Afet Risk Azaltma Planı (TARAP) kapsamında risklerin azaltılmasına yönelik uzun vadeli stratejik hedefler belirlenmiştir. Bu plan çerçevesinde toplumun afetlere hazırlık ve bilinç düzeyini artırmak için eğitim ve farkındalık çalışmaları yürütülmüştür (Yıldırım & Saygın, 2024).

Sonuç itibarıyla, doğal afet bilinci, bireylerin ve toplumların afetlere karşı dayanıklılıklarını artıran önemli bir unsurdur. Eğitim, farkındalık ve toplumsal dayanışma, bu bilincin geliştirilmesinde temel taşlar olarak ön plana çıkmaktadır (Cengiz et al., 2015; Sarıgöz, 2014; Sarıgöz, 2017; Sarıgöz et al., 2018). Gelecek nesillerin daha dirençli ve bilinçli bireyler olarak yetişmesi için, doğal afet bilincinin yaygınlaştırılması kritik bir öneme sahiptir.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin toplanması, verilerin analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın modeli

Bu araştırma öğretmenlerin doğal afetlere özellikle de depremlere yönelik görüşlerinin incelenmesine ilişkin nitel bir çalışmadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine göre şekillendirilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2021)'e göre nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinlemesine araştırılmasıdır.

Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 öğretim yılında Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim bölümünde tezsiz yüksek lisans yapmakta olan toplam 14 öğretmen oluşturmaktadır. Etik açıdan çalışma grubundaki aday öğretmenlerin kişisel bilgilerine yer vermemek adına *R1*, *R2*, *R3*..., *R14* şeklinde kodlar kullanılmıştır.

Araştırmanın veri toplama aracı ve verilerin toplanması

Araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme soruları için öncelikle bir literatür taraması daha sonra yüksek lisans yapmakta olan öğretmenler ile araştırmaya ilişkin görüşmeler yapılarak karşılaşılan sorunlar ve olumlu durumlar tespit edilmiştir. Öğretmen görüşlerinden hareketle 3 sorudan oluşan bir görüşme formu oluşturulmuştur. Oluşturulan 3 soruya öğretmenler tarafından verilen sözlü cevaplar yazılı metinlere geçirilmiş ve öğretmenlerin cevapları kodlanarak analiz edilmiştir.

Verilerin analizi

Araştırmacıardan alınan veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2021) içerik analizini; önceden belli olmayan temalar, kategoriler ve kodlar ortaya çıkarılarak, elde edilen verileri temalar ve kodlar çerçevesinde bir araya getirerek okuyucunun anlayabileceği şekilde sunmak olarak ifade etmişlerdir.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğretmenlerin fikirlerine yönelik bulgulara ve araştırma sorularıyla toplanan verilere yer verilmiştir.

Tablo 1'de öğretmenlerin doğal afetlere özellikle de depremlere yönelik hislerine yer verilmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin doğal afetlere/depremlere yönelik hisleri ile ilgili görüşler

Tema	Kod	Katılımcı	F
Doğal afetlere yönelik öğretmen görüşleri	Korku, endişe	R1,R2,R3,R4,R5,R6,R7,R8,R9,R10,R11,R13,R14	13
	Üzüntü, hüznün, keder	R1,R2,R3,R4,R5,R6,R7,R8,R9,R10,R11,R12	12
	Heyecan, panik, telaş	R1,R2,R4,R5,R6,R7,R8,R9,R10,R12,R14	11
	Kaygı, tasalanma, risk	R1,R3,R4,R5,R6,R7,R8,R9,R10,R11,R13	11
	Stres, gerginlik	R2,R3,R4,R5,R6,R7,R8,R9,R11,R13	10
	Tedirginlik	R1,R3,R5,R6,R8,R9,R10,R11,R14	9
	Öfke, kızgınlık	R2,R4,R5,R6,R7,R8,R10,R11	8
	Ümitsizlik	R1,R2,R4,R5,R6,R7,R9,R13	8
	Ölüm, yok olma	R4,R6,R7,R8,R10,R11,R12,R14	8
	Yorgunluk, halsizlik	R5,R6,R7,R9,R10,R11,R13	7
	Tiksinti, kirlilik	R1,R4,R6,R7,R9,R11	6
	Bıkkınlık, yılgınlık	R7,R8,R10,R11,R13	5
	Acıma, duygusallaşma	R8,R11,R114	3
	Tehlike, Güvensizlik	R7,R9,R13	3
	Bilmiyorum/Kararsızım	R3,R12	2

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin doğal afetlere özellikle de depremlere yönelik olarak; korku, endişe, üzüntü, hüznün, keder, heyecan, panik, telaş, kaygı, tasalanma, risk, stres, gerginlik, tedirginlik, öfke, kızgınlık, ümitsizlik, ölüm, yok olma, yorgunluk, halsizlik, kirlilik, tiksinti, bıkkınlık, yılgınlık, acıma, duygusallaşma, tehlike ve güvensizlik gibi anlamlara geldiği bazı öğretmenlere göre ise yaşanan deprem felaketinden sonra ne düşüneceklerini bilmedikleri gibi hislerinin olduğu belirlenmiştir. Konu ile ilgili olarak bazı öğretmenlerin görüşleri;

“Yaşanan depremden önce doğal afetler ve deprem için çok olumsuz duyguların yoktu. Ancak deprem bende korku, kaygı, üzüntü, stres, kızgınlık, ölüm, kaybetme, bazen duygusallaşma bazen halsizlik gibi duygular yaşamama neden oldu.” (R1).

“Daha önce Sakarya depreminde de İstanbul'daydım. Ozaman da depremden çok korkmuştum. Şimdide çok korkuyorum. Deprem ya da doğal afet denince ilk aklıma korku ve çaresizlik geliyor. Sonra imkansızlık, güvensizlik, yaşamla mücadele, ümitsizlik, panik, üzüntü, endişe hatta doğal afetler bana yok olma gibi duygular çağrıştırıyor.” (R9).

Tablo 2’de öğrencilerin/öğretmenlerin doğal afetlere/depremlere karşı nasıl bilinçlendirilebileceğine dair öğretmen görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 2: Öğrenciler/öğretmenler doğal afetlere/depremlere karşı nasıl bilinçlendirilebilir?

Tema	Kod	Katılımcı	F
yönelik	Hizmet içi eğitim	R1,R2,R3,R4,R5,R6,R7,R8,R9,R10,R11,R13	12
	Konferans, seminer	R1,R2,R3,R4,R5,R6,R7,R8,R9,R10,R11,R12	12
	Tatbikat, uygulama	R1,R2,R3,R4,R6,R7,R8,R10,R11,R13	10
afetlere/depremlere	Eğitimsel toplantılar	R1,R3,R4,R5,R7,R8,R9,R11,R14	9
	Medya, basın-yayın	R1,R3,R4,R5,R6,R8,R12,R13	8
	Ders ekleme	R4,R6,R8,R9,R10,R11,R13	7
	Konu-ünite ekleme	R1,R2,R3,R7,R9,R10,R12	7
	Depremzelelerle söyleşi	R1,R4,R5,R6,R7,R9,R11	7
	Film, tiyatro, drama	R1,R4,R6,R7,R8,R10	6
	Şiir, kompozisyon	R1,R3,R5,R7,R8,R12	6
Doğal afetlere/depremlere bilinçlendirilme	Gezi, gözlem	R3,R7,R9,R10,R13	5
	Hikaye, masal	R4,R8,R9,R12	4
	Reklam, broşür	R9,R10,R12	3

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin/öğretmenlerin doğal afetlere/depremlere karşı nasıl bilinçlendirilebileceğine dair öğretmen görüşlerinin; hizmet içi eğitimlerle, konferans, seminer, uygulama, tatbikatlarla, eğitimsel toplantılar düzenleyerek, medya ya da basın yayın yoluyla, öğretim programlarına konular ya da üniteler ekleyerek, sınıf kademelerine ders ekleyerek, depremedelerle söyleşiler yaparak, film, tiyatro, drama, gezi, gözlem gibi etkinliklerle, hikaye ve masal türü etkinliklerle ve reklam yaparak ve broşürler yayınlayarak bilinçlendirilebileceği şeklindedir. Konu ile ilgili olarak bazı öğretmenlerin görüşleri;

“Doğal afetlerle yaşamasını öğrenmeliyiz. Bu nedenle doğal afetlere karşı bilinçli olmalıyız. Özellikle de öğrencilerde bu bilinci oluşturabilmek için öğretmenlerin bilinçli olması gereklidir. Bu nedenle ilk önce öğretmenler hizmet içi eğitimlerle daha bilinçli hale getirilmelidir. Yine öğretmenler seminer, sempozyum, kongre gibi etkinliklerle bilinç düzeyleri artırılmalı hatta öğretmen adaylarına bu konuda fakültelerde dersler verilmelidir. Öğretmenlerde bu bilinç oluştuğunda öğretmenlerin etkisiyle öğrencilerde de çocuksu ama etkili şiir, kompozisyon, drama, tiyatro, çizgi film, kahramanlık hikayeleri gibi etkinliklerle bu bilinç öğrencilere aşılanmalıdır. (R3).

“Aslında her yaşanan doğal felaketten sonra bilinç düzeyimiz artıyor. Ancak bu yeterli değil. Doğal felaket yaşanmadan bu konuda bilinçli olmamız lazım. Öğretmenler veya eğitimciler hizmet içi eğitim ve kongre, seminer veya verilecek eğitimsel toplantılarla, öğrenciler ise daha oyun ağırlıklı ve uygulamalı sinema, tiyatro, çizgi film, yarışmalar, çeşitli eğitim içerikli oyunlarla veya etkinliklerle daha bilinçli hale getirilebilir. (R8).

Tablo 3’de doğal afetlere/depremlere yönelik alınabilecek önlemlere ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 3: Öğretmenlere göre doğal afetlere/depremlere karşı alınabilecek önlemler nelerdir?

Tema	Kod	Katılımcı	F
Doğal afetlere/depremlere yönelik alınabilecek önlemler	Panik yapmamak	R1,R2,R3,R4,R5,R6,R7,R8,R9,R10,R11,R14	12
	Dolap, raf vb. uzak durmak	R1,R2,R3,R4,R5,R6,R7,R8,R9,R11,R13	11
	Eşyalarla hayat üçgeni oluşturmak	R1,R2,R5,R6,R7,R8,R9,R10,R11	9
	Balkona, pencereye çıkmamak, atlamamak	R2,R3,R5,R6,R7,R8,R9,R10,R12	9
	Asansör kullanmamak	R1,R3,R4,R5,R6,R7,R10,R13	8
	Sabit bir yere tutunmak	R1,R2,R5,R8,R9,R10,R12	7
	Elektrikli aletlerden uzak durmak	R4,R5,R6,R7,R8,R9,R13	7
	Vanaları kapatmak	R3,R4,R5,R6,R7,R10	6
	Merdivenlerde veya çıkışlarda toplanmamak	R2,R5,R6,R7,R8,R10	6
	Çalışan cihazları kapatmak	R5,R7,R8,R10,R11,R14	5
	Ateş yakmamak	R5,R7,R9,R12,R14	5
	Pencereden atlamamak	R3,R8,R10,R13	4
	Gerekmedikçe telefon kullanmamak	R7,R11,R12	3

Tablo 3 incelendiğinde, doğal afetlere/depremlere yönelik alınabilecek önlemlere ilişkin öğretmen görüşlerinin; panik yapmamak, dolap, raf, vitrin vb. uzak durmak, sağlam eşyalarla hayat üçgeni oluşturmak, balkona pencereye çıkmamak, asansörleri kullanmamak, düşmemek için sabit bir yere tutunmak, elektrikli aletleri kapatmak ya da uzak durmak, doğalgaz, elektrik, su vanalarını kapatmak, merdivenlerde, merdiven boşluklarında veya çıkış kapılarında toplanmamak, çalışan cihazları kapatmak, ateş yakmamak, gerekmedikçe telefonları kullanarak hatları meşgul etmemek şeklinde olduğu belirlenmiştir. Konu ile ilgili olarak bazı öğretmenlerin görüşleri;

“Doğal afetlere ilişkin alınacak önlemleri özellikle deprem dönemlerinde televizyonlardan izleyerek öğreniyorum. Ancak uygulamada yapamıyorum ya da yapmıyorum. Yani deprem görüp geçirmiş olmama rağmen yine de olabilecek bir depreme hazırlıklı değilim. Bir deprem anında panik yapmadan çevreme yardım etmem gerektiğini, alınacak önlemleri, yaşam üçgenini, sağlam bir yerde durmam gerektiğini, pencereden atlamam gerektiğini, asansöre binmemem gerektiğini, vanaları kapatmam gerektiğini, sigortaları indirmem gerektiğini biliyorum. Sadece deprem anında yanıma almam gereken eşyaları hazırlayıp bir kenara koymadım. Bence ek eksikim bu. (R5).

“Depremden sonra deprem bölgesini ve enkazları gördüm ve inceledim. Aslında yaptığımız hataları da gördüm. Bu hatalar bir anlamda bize deprem ile ilgili alınması gereken önlemleri de söylüyordu zaten. Pencereden atlayıp kolunu, bacağını kıranlar. Kapı ağızlarında sıkışıp kalanlar vb. Dolayısıyla depremde alınacak önlemlerin başında bana göre panik yapmamak, panaya kapılmamak geliyor. Sonra yüksek yerlerden atlamamak, elektrikli aletlerden uzak durmak, asansöre binmemek, yaşlılara çocuklara yardım etmek, zorda kalanlara yardımcı olmak, dışarıya ses verecek bir aleti elinde bulundurmamak en önemlisi de bana göre elektrik kablolarından uzak durmak.” (R9).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Bu araştırma öğretmenlerin, doğal afetlere özellikle de depremlere ilişkin görüşlerinin incelenmesine yönelik yapılmış bir araştırmadır. Araştırmada öğretmenlerin doğal afetlere ilişkin düşüncelerine, öğretmenlerin ve öğrencilerin bilinç düzeylerini nasıl arttıracaklarına ve doğal afetlere depremlere yönelik alınabilecek tedbirlere yer verilmiştir.

Araştırmada, öğretmenlerin doğal afetlere özellikle de depremlere yönelik olarak; korku, endişe, üzüntü, hüznün, keder, heyecan, panik, telaş, kaygı, tasalanma, risk, stres, gerginlik, tedirginlik, öfke, kızgınlık, ümitsizlik, ölüm, yok olma, yorgunluk, halsizlik, kirlilik, tiksinti, bıkkınlık, yılgınlık, acıma, duygusallaşma, tehlike ve güvensizlik gibi anlamlara geldiği bazı öğretmenlere göre ise yaşanan deprem felaketinden sonra ne düşüneceklerini bilmedikleri gibi hislerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada, öğrencilerin/öğretmenlerin doğal afetlere/depremlere karşı nasıl bilinçlendirilebileceğine dair öğretmen görüşlerinin; hizmet içi eğitimlerle, konferans, seminer, uygulama, tatbikatlarla, eğitimsel toplantılar düzenleyerek, medya ya da basın yayın yoluyla, öğretim programlarına konular ya da üniteler ekleyerek, sınıf kademelerine ders ekleyerek, depremzedelerle söyleşiler yaparak, film, tiyatro, drama, gezi, gözlem gibi etkinliklerle, hikaye ve masal türü etkinliklerle ve reklam yaparak ve bröşürler yayınlamakla bilinçlendirilebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada, doğal afetlere/depremlere yönelik alınabilecek önlemlere ilişkin öğretmen görüşlerinin; panik yapmamak, dolap, raf, vitrin vb. uzak durmak, sağlam eşyalarla hayat üçgeni oluşturmak, balkona pencereye çıkmamak, asansörleri kullanmamak, düşmemek için sabit bir yere tutunmak, elektrikli aletleri kapatmak ya da uzak durmak, doğalgaz, elektrik, su vanalarını kapatmak, merdivenlerde, merdiven boşluklarında veya çıkış kapılarında toplanmamak, çalışan cihazları kapatmak, ateş yakmamak, gerekmedikçe telefonları kullanarak hatları meşgul etmemek şeklinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Doğal afetler ve depremler çok eskilerden beri hayatımızdaydı. Ancak son zamanlarda meydana gelen doğal afetler özellikle de depremler her an yaşamımızın içinde olduklarını ve beraber yaşamamız gerektiği gerçeğini bir kez daha ortaya koydu.

Bu nedenle öncelikle okullarda eğitim veren tüm eğitimcilerimize doğal afetler ve depremler konusunda bir bilinç kazandırmalı ve onların da öğrencilerine kazandırmalarına yardımcı olmalıyız. Bu nedenle ilk önce eğitimcilerimize hizmet içi eğitimlerle deprem bilincini kazandırmalıyız.

Öğretmenlerimize, eğitimcilerimize isteyen herkese doğal afet ve depremlerle ilgili eğitimler vermeli ve bu eğitimleri sürekli hale getirmeliyiz.

Televizyonlardan, radyolardan kısacası basın yayından yardım alarak devamlı eğitim içerikli programlar yayınlamalıyız. Artı doğal afet ve depremlerle ilgili eğitim içerikli filmler çekilmeli ve bu filmler en kısa zamanda gösterime girmelidir.

Gerek üniversitelerdeki ilgili birimler gerekse de AFAD tarafından devamlı suretle tüm ülke insanına da bu konuda eğitimler verilmelidir.

KAYNAKÇA

Adanalı, R., Yıyın, F. T., & Özenel, N. (2022). Ortaokul öğrencilerinin afet bilinci. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 47, 56-81. <http://dx.doi.org/10.32003/igge.1122725>

AFAD (Afet ve Acil Durum Başkanlığı). (2021, Nisan 02). 2021 Afet eğitim yılı kapsamında ulaşılan kişi sayısı 5 milyonu aştı hedef: 51 milyon. <https://www.afad.gov.tr/2021-afet-egitim-yilikapsaminda-ulasilan-kisi-sayisi-5-milyonu-asti-hedef-51-milyon> adresinden 25.09.2024 tarihinde erişilmiştir.

Afete Hazırlık Eğitim Birimi (AHEB) (2009). Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Afete Hazırlık Birimi, [Online]: <http://www.koeri.boun.edu.tr/aheb/> adresinden alınmıştır.

Akçil, Ö., Toğrol, A., Mercan, F. Ç., Püskülcü, S., et al. (2016). Yeniden Düzenlenmiş Temel Afet Bilinci Eğitim Programının Okul Dışı Bilim Öğrenme Ortamında Etkililiğinin İncelenmesi. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 31(2), 99-126.

Alexander, D. (2013). *Principles of Emergency Planning and Management*. Oxford: Oxford University Press.

Aydın, F. (2010). İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin “Deprem” Kavramını Algılamaları: Fenomenografik bir analiz. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(3), 801-817.

Cengiz, M.Ş., Sarıgöz, O., & Dönger, A. (2015). Evulation of pre-service teachers’ ideas about brainstorming method in terms of some variables. *The Journal of Academic Social Science*, 3(12), 251-263.

Eroğlu, E. (2023). Lise Öğrencilerinin Deprem Bilgi Düzeyleri ve Afet Bilinci Algılarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi, *International Academic Social Resources Journal*, 8(53); pp:3757- 3765. <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.72296>

Mızrak, S. (2018). Eğitim, Afet Eğitimi ve Afete Dirençli Toplum. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 56-67

Muttarak, R., & Pothisiri, W. (2013). The Role of Education on Disaster Preparedness: Case Study of 2012 Indian Ocean Earthquakes on Thailand’s Andaman Coast. *Ecology and Society*, 18(4). <http://www.jstor.org/stable/26269420>

Muttarak, R., & Lutz, W. (2014). Is Education a Key to Reducing Vulnerability to Natural Disasters and hence Unavoidable Climate Change? *Ecology and Society*, 19(1). <http://www.jstor.org/stable/26269470>

Özler, M. (2021). Kamu yönetimi bağlamında afete dirençli toplum ve bütünlük afet risk yönetimi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 901-917.

Petal, M. (2007). Disaster risk reduction education material development, organization, and evaluation. *Regional Development Dialogue*, 28(2), 1.

Ronan, K. R., & Johnston, D. M. (2005). Hazards education for youth: A methodological framework for disaster education. *Journal of Hazards Research*, 10(4), 585-599.

Sarıgöz, O. (2014). Öğretim teknolojilerinin kullanımına yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Beşeri ve Hakemli Akademik Bilimler Dergisi*, 5(10), 100–116.

Sarıgöz, O. (2017). An analytical study related learning with Flipped Classrooms Model. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(38), 1-11.

Sarıgöz, O. (2020). *Yaşam boyu öğrenme*. Anı Yayıncılık.

Sarıgöz, O., Bolat, Y., & Alkan, S. (2018). Digital educational game usage scale: Adapting to Turkish, validity and reliability study. *World Journal of Education*, 8(5), 130-138.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

Yıldırım, G., & Saygın, E. (2024). Türkiye’de afet yönetimi paradigması: AFAD’ın ürettiği politika belgelerinin içerik analizi. *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 15-35.

UNISDR. (2015). *Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030*. Geneva: United Nations Office for Disaster Risk Reduction.